

KREŠŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLICKÉ NOVINY
VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ SOBOTU NA ŠESTNAST STRANÁCH.

Predplatná cena :		Zodpovedny redaktor :	Redakcia a vydavateľstvo :
Na celý rok — — 4 koruny — hal.		Dr. ALEXANDER ERNSZT,	Budapest, IV. ker., Ferencz-József-rakpart 27. szám.
Na pol roka — — 2 " — "		páp. komorník.	sem sa majú posielat' predplatky, jako dopisy do novin
Na štvrt roka — — 1 " 20 "		Majitel' a vydavateľ' :	ohlásky a náhodné reklamácie. Cena jedného 5 stĺpcového
Jednotlivé číslo 8 hal.		JAN MOLNÁR.	nonpareill riadku 80 hl. Rukopisy sa naspak nedávajú.

Volebná reforma.

Gróf Julius *Andrássy*, uh. kráľ. minister vnútorných záležitostí vo stredu, 11. novembra predstrel snemu návrh o volbe krajiných vyslancov. O volebnej reforme veľmi mnoho sa hovorilo od jedného času a ešte viacej písali o nej ľudia, ktorí nie práve počestným spôsobom jedno-druhé dozvedeli sa o nej.

Kresťanská ľudová strana nikdy nebalamutila ľud a kým sa o volebnej reforme nepodvrátne istého nevedelo, nehovorila a nepísala mnoho o nej. Prítomne ale, keď gróf *Andrássy* predložil už krajinému snemu výsledok svojej dvojročnej práce, jeho návrh zákona o volbe krajiných vyslancov, uverejňujeme ho s týmto vo výfahu vecne, bez toho, že by sme ho chválili, alebo hanili. Vyslancovia kresťanskej ľudovej strany stanovisko svoje, poľažne tejto predlohy, označia v porade strany a verejne pri pojednávaniach jej v parlamente. Predlohu túto nech preto nikto nepovažuje tak, že ona v každom ohľade zodpovedá požiadavkám kresťanskej ľudovej strany. Kým teda stanovisko kresťanskej ľudovej strany snemovej, poľažne tohto návrhu zákona o volbe krajiných vyslancov v primeranom čase obšírnej vysvetlíme, predlohu ministra vnútra podávame v nasledujúcom výfahu :

Volebná reforma.

«Návrh zákona o volbe krajiných vyslancov», ktorý gróf Julius *Andrássy* predstrel krajinému snemu pozostáva z osem odsekov, 148 paragrafov a z odôvodnenia na 159 stranách. Hlavné ustanovenia návrhu sú nasledujúce :

Kto bude mať volebné právo?

Volebné právo pri voľbách vyslancov do krajiného snemu, bude mať každý uhorský štátny občan, ktorý doplnil 24. rok svojho života, má stále bydlisko, není v takej verejnej službe, ktorá sa s volebným právom nesrovnáva a ktorý na základe v zákone opísaných príčin není vytvorený.

Ku volebnému právu zákon vyžaduje, aby patričný v tej istej obci aspoň jeden rok býval.

Tí voličia, ktorí vedia čítať a písať, svoje volebné právo môžu použiť bezprostredne a osobne, tí ale, čo nevedia čítať a písať, použiť môžu svoje volebné právo prostredne skrze povereného.

Kto nebude mať volebné právo?

Volebné právo nebude mať ten, ktorý :

1. je v aktivnej vojenskej službe, alebo narukoval na vojenské cvičby ;
2. ktorý stojí v službe polície štátnej, právomocenskej, alebo obecnej.

Krom príčin volebného práva pozbavujúcich a v XXX. zák. článku 1874. opísaných, dľa predloženého návrhu nemá právo hlasovania : kto žije z dobročinnosti spoločnosti, alebo kto je utisnutý na verejnú podporu ; kto pre škandál na verejnom mieste v opilstve spáchaný behom dvoch rokov aspoň dvakrát právoplatne bol posúdený a počnúc od prestatia poslednej pokuty, alebo od jej zastarania ešte jeden rok neuplynul ; kto pre zločin, alebo priestupok spáchaný zo ziskuchtivosti, namerený proti štátu, alebo protiviaci sa 172. §. V zákonného článku z r. 1873., alebo zákona o vystahovaní bol odsúdený, behom päť rokov rätajúc od petr-

penia, alebo zostarania pokuty, nemá volebného práva.

Kto bude mať jeden hlas pri voľbe?

Jedon hlas bude mať:

1. Každý ten bezprostredný volič, ktorý nezodpovie tým požiadavkam, ktoré oprávňujú ku dvom, alebo ku trom hlasom.

2. Poverenec pravoličov (ktorí čítať a písať nevedia).

Kto bude mať dva hlasy pri voľbe?

Dva hlasy bude mať:

1. kto s prospechom odbavil 4 triedy strednej — (gymnásium a reálka), alebo občianskej školy;

2. kto je, alebo kto bol zákonne zamestnaný v takom postavení, alebo kto má, alebo kto mal také postavenie, ku ktorému v smysle zákona je potrebné odbavenie v 1. bode opísaných škôl;

3. kto doplnil 32. rok svojho života, vybavil svoje zákonom predpísané vojenské povinnosti, ako aktívny vojak a v reserve a má aspoň tri plnoleté, alebo pod jeho otcovskou opaterou stojace zákonné (alebo uzákonené) dietky, alebo

4. kto pod titulom pozemkovej, domovej, baňskej, úverkovej a rentovej, alebo dôchodkovej dane — nerátajúc k tomu všeobecnú dôchodkovú príražku — ročite platí aspoň 20 korún priamej štátnej dane;

5. kto pri gazdovstve, pri priemyselnom, obchodnom, alebo inom podniku, alebo pri vedení domácnosti, jako zamestnávateľ od päť rokov aspoň jedného vyše 16-ročného mužského zamestnanca má; alebo

6. kto bol pri gazdovstve, priemysle, obchode alebo pri vedení domácnosti u toho istého zamestnávateľa s riadnym platom (mzdou) aspoň od 8 rokov stále zamestnaný.

Kto bude mať tri hlasy pri voľbe?

Tri hlasy bude mať:

1. kto s prospechom skončil aspoň strednú školu, totižto vyššie gymnásium, reálku, alebo najvyššiu triedu týmto rovnej inej civilnej alebo vojenskej školy. Také sú: hospárske, banické, umelecké, priemyselné, obchodné, premávkové obchodné, vojenské školy, vojenské hlavné reálky a námornícke akademie;

2. kto je, alebo kto bol právoplatne zamestnaný v takom postavení, alebo kto má, alebo

kto mal také postavenie, ku ktorému je v smysle zákona potrebné odbavenie aspoň strednej školy;

3. kto pod titulom pozemkovej, domovej, baňskej, úrokovej, rentovej, alebo dôchodkovej dane odaný je aspoň 100 korunovou štátnou daňou.

Koho bude možno voliť za vyslanca?

Za vyslanca bude možno vyvoliť každého, kto počas voľby má volebné právo, ak vie čítať a písať, ak vie zodpovedať tej požiadavke zákona, že rečou krajinského snemu je reč maďarská a jestli z voliteľnosti není vytvorený.

Tá okolnosť, že volakto nemá stáleho bývania, alebo že volakto do soznamu voličov není zapísaný, voliteľov patričného neobmedzuje.

Koho nebude možno vyvoliť za vyslanca?

Za krajinského vyslanca nebude možno vyvoliť toho, kto v smysle 15. a 44. §§. L. zák. čl. z. r. 1879. znejúceho o nadobudnutí a utratení štátneho občianstva nemôže byť členom krajinského snemu.

Nové z voliteľnosti vytvárajúce významnejšie príčiny návrhu o volebnom práve sú nasledujúce:

Nemôže byť volený, kto pre zločin spáchaný zo ziskuchtivosti aspoň na tri roky, alebo na väčší trest bol právoplatne odsúdený.

Kto pre zločin v predošlom bode nespomenutý, buďto zo ziskuchtivosti spáchaný, alebo proti štátu nameraný, alebo pre priestupok spáchaný proti 172. §. V. zák. čl. z. r. 1878. alebo proti zákonu o vysťahovaní na zatvorenie bol právoplatne posúdený, nemôže byť volený za 10 rokov, rátajúc od pretrpenia, alebo zastarania pokuty.

Za krajinských vyslancov nebude možno voliť ani policajných kapitánov právomocenských miest a miest so sriadeným magistrátom a ani v skutočnej, alebo v dočasnej službe stojaceho úradníka zbrannej moci.

Volebné okresy a hlasujúce kruhy.

Voľba krajinských vyslancov do snemu prevažda sa po volebných okresoch. Každý volebný okres volí jedného krajinského vyslanca.

O volebných okresoch a jejich sidelnom mieste nariaduje osobitný zákon. Volebné okresy podelené budú na hlasujúce kruhy.

Hlasujúce kruhy tak treba ustáliť, aby každé sriadenej právomocnosti mesto a dľa možnosti každá veľká obec a každé okresné notárstvo tvorily osobitný hlasujúci kruh a aby počet voličov v každom hlasujúcom kruhu dľa možnosti neprevyšoval 1000.

Ludnatejšie sriadenej právomocnosti mestá a veľké obce, ako aj okresné notariaty z viacej jedna od druhej vzdialených malých obcí pozostávajúce, podeliť možno aj na viacej hlasujúcich kruhov. Neludnatejšie susedné veľké obce, okresné notariaty, patrične jednotlivé malé obce k rozličným okresným notariatom patriace, spojiť možno aj v jeden hlasujúci kruh.

Ako sa bude prevádzkať voľba?

Voliť bude možno len pred voľbou 5 dňami kandidovaného kandidáta. Kandidáta odporúčajúcu listinu musí podpísať aspoň 100 voličov a musia ju podať aspoň dvaja, ale najviacej desiatí voličia. — Súčasne musí byť predstreté i uhodnovené osvedčenie kandidáta, v ktorom vyhlási, že kandidáciu prijíma. Voľba bude prevádzaná verejne a živým slovom. Hlas bude možno oddať do 6. hodiny popoludní. V tom páde ale, jestli by sa voľba nezačala ráno o 8. hodine, tak od začatia voľby behom 10 hodín bude sa možno hlásiť ku hlasovaniu.

Za vyvoleného krajinského vyslanca bude považovaný ten, kto obdrží absolútnu väčšinu podaných hlasov.

Shromaždenia Jednoty katolíckeho ľudu.

Vyššie 25 tisíc horlivých katolíkov slovenského jazyka prihlásilo sa už ku katolíckej Jednote! Je to istotne najkrajšie osvedčenie náboženského presvedčenia. Nech to slúži k povzbudeniu tým veľa tisícom, čo posiaľ nesľúbili vernosť zástave Jednoty Katolíckeho Ľudu. Netreba sa báť! — Päťadvadsať tisíc odhodlaných katolíkov je už sám v sebe mohutný tábor. Kto si váži svoju cirkev a vieru, ten musí vstúpiť do Jednoty Katolíckeho Ľudu, ako to v minulom týždni odhodlane učinili za našu svätú vieru oduševnení veriaci v nasledujúcich obciach:

Kesselöskeőpodhrágy a Kislehota. Veľké utvorené shromaždenie vydržiavané bolo dňa 4. novembra

Ľud, nadovšetko v obci Kesselöskeőpodhrágy. opustil i súrne práce svoje a pospiechal vo veľkých húfch k utvorenému shromaždeniu, aby slyšal prednášky, ktoré držali výteční rečníci: krajinský vyslanec Koloman *Brestyenzsky* a dekan-farár z Novák Vincenc *Háyek*. Vo veľkom počte shromaždený ľud pripojil sa ku katolíckej Jednote s hlučným oduševnením a utvorenie jej vyslovil jednohlasne. Za miestneho správcu vyvolený bol farár Karol *Kolos*, za jeho zastupiteľov ale učitelia Ladislav *Talló* a Ladislav *Bellun*. — Za členov dalo sa hneď na mieste 120 veriacich zapísať.

Vydržiavané boli ďalej veľké shromaždenia v obciach: Egerág (stolica Baranya), Cikó (stolica Tolna), Kaposvár, Bonyhád, Ujszász (stolica Somogy), Alsó-Galla (stolica Komárom), Szöllős (stolica Komárom), Buják (stolica Nógrád), Ecséd (stolica Heves), Nagykároly, Péterréve (stolica Bács), Bicske (stolica Fehér), Győr; Cserhátszentivány (stolica Nógrád), Pérény a Szada (stolica Nógrád), Detta (stolica Temes).

Selmeczbánya. Miestna organizácia Jednoty Katolíckeho Ľudu, ktorá už po teraz 960 členov počítuje, vydržiavala veľké shromaždenie, ktoré zahájil horlivý miestny správca Alexander *Procsak*. Rečnil potom mestský predseda Koloman *Náday* a profesor Pavel *Guba*. Zo stránky strediska rečnili o úlohách Jednoty Katolíckeho Ľudu hlavný tajomník Štefan *Haller* a krajinský vyslanec dr. Emil *Gyuriss* po slovensky. Shromaždenie zakľúčené bolo s hlučným oduševnením.

Pomály, lež istotne pokračuje katolícka Jednota cestou povzbudzovania ľudu a kresťanskej osvety. V jednote väzí sila katolíkov Uhorska. — Slabého si nikto nevšíma, pevného sa každý bojí. Aby nepriateli našej viery videli našu silu, každý seba-povedomý katolík nech bezodkladne vstúpi do Jednoty Katolíckeho Ľudu, aby nás v krátkom čase pribudlo o nových 25 tisíc odhodlaných bojovníkov za našu cirkev a vieru!

Búrenie ľudu proti katolíckemu duchovenstvu.

Ohavného búrenia ľudu proti katolíckemu duchovenstvu dopustil sa zas «*Slovenský Týždenník*» v 45. čísle. Hlavný redaktor týchto novín je Milan *Hodža*, známy luterán a ako sa vôbec hovorí o ňom, ateista, neznaboh. Že on, ako luterán a ateista, neznaboh, pospolný ľud proti katolíckemu duchovenstvu búri, tomu sa nečudujeme, to už ale zdravého rozumu človek ťažko pochopí, ako môžu podaktorí katolícki duchovní neznaboha Hodžu a jeho bezbožné

noviny podporovať, vediac, že je on najurputnejší nepriateľ nie len katolíkov, lež i celého veriaceho kresťanstva.

V jeho famoznom článku píše najprv Hodža, že kresťanská ľudová strana volebné právo predáva za 16 millionov korún. Tento nápad, ako je zlomyseľný, tak je aj hrozne hlúpy. Kresťanská ľudová strana nekšeftuje s jej zásadami.

Potažne volebnej reformy, kresťanská ľudová strana dôkladne označila svoje stanovisko. Nikto z kresťanskej ľudovej strany neponúkal sa a ponúkať sa nikdy nebude socialdomokratom, židovským demokratom a cudzozemsku, ako to Hodža a jeho súdruhovia ztvárajú. Pri pojednávaní volebnej reformy aj vyslancovia kresťanskej ľudovej strany za pospolitý ľud viacej vykonajú, ako národnáriksi vodcovia dohromady, ktorí len v shromaždeniach po dedinách vykrikujú, v snemovni ale mlčia, alebo pri najvážnejších záležitostiach len svojou neprítomnosťou sa skvejú. Nepochopiteľné je, ako sa práve títo ľudia môžu opovážiť kresťanskej ľudovej strane predhadzovať, že ona volebné právo za 16 millionov korún predáva. To je len ohavná lož a podlé klamstvo. Ponevác ale Hodža tvrdí, že kresťanská ľudová strana všeobecné volebné právo predala za kongruu a katolícku autonómiu, jejichž sriadenie stojí 16 millionov, je to vztekľý nápad, spolu búrenie proti katolíckemu duchovenstvu a proti celému katolicizmu.

Neslušnosť, ba bezočivosť je, že luterán Hodža opovážuje do katolíckych záležitostí sa miešať. Nestydate vypisuje, aké majetky a dôchodky má kniežaprimas, ostrihomská kapitula a sbor biskupský. Tito vraj sami mali zo svojho sriadiť kongruu a nie len 700 tisíc korunami prispieť ku tomu. Kto je Hodža? pýtam sa, že sa opovážuje biskupskému sboru, kapitulám a vôbec katolíkom predpisovať? Z Hodžovho článku vidno, že je on proti tomu, aby katolíci dostali autonómiu á aby kongrua katolíckeho duchovenstva sriadená bola.

Hodža ale, ako luterán, mal by vedieť, že protestanti už od dávna majú autonómiu a dostali ju svojim časom s pomocou práve katolíkov. Aj to by mal vedieť Hodža, že kongrua protestantských duchovných je už sriadená. Katolíci nedostávajú od štátu ani haliera na doplnenie kongruy, protestanti ale tahajú od štátu

ku tomuto cieľu ročíte **tri milliony korún**. — Hovorí ale, že im je to málo a žiadajú poznové tri milliony korún od štátu. Prečo tu nepíše Hodža, aby ku doplneniu protestantskej kongruy prispievaly bohaté konventy protestantské? To je pravda iná vec! Hodžovi len o to ide, aby pospolitý ľud proti biskupom a katolíckemu duchovenstvu búril.

Spomína Hodža v jeho poburujúcom článku aj Judášov. To majú byť katolícki duchovní! Není to bezočivá opovážlivosť od luterána Hodžu? Ktorý katolícky duchovný a vôbec ktorý katolík vezme napozatým jeho plátok do ruky? Nemôžeme zamlčať a ani nezamĺčime a povieme to verejne, že pospolitý ľud nemá väčších nepriateľov, ako sú mu tí, ktorí keď sa Boha zriekli a svoju vieru zradne opustili, veriacich búria proti svojim duchovným, pozbavujú ich náboženstva a ženú ich do záhuby tak mravnej, ako hmotnej.

Ludia bez svedomia.

Bohužiaľ, sú na svete i takí ľudia, ktorí už ani za hriech nepokladajú hriech. Sú to ľudia zverom podobní. Lebo jako zviera nemá svedomia, tak ani takí ľudia nemajú už žiadneho svedomia.

Zlá výchova a zpusťenie sa Boha, býva zkazou svedomia. Kto bez kázne a bez bázne nechá riasť svoje dietky, ten vychová špatné kvietky. Také dietky nevážia si čnosť, neboja sa hriechu, nežiadajú si nebo, neboja sa pekla, neutiekajú sa k anjelovi, nebočia od diabla. — Také, bez bohobojnosti vychované deti sa vrhajú do bahna tých najohavnejších hriechov. — Pri každom pohybe prejavujú svoju nesvedomitosť. Také deti sú bičom pre rodičov, metlou pre ostatných ľudí. Zlá výchova zatvára a vešia ľudí. Istý na smrť odsúdený šibenec soznal, že rodičia ho priviedli k šibenici tým, že ho nevychovávali po kresťanský a mravnonáboženský.

Ale i bohazpusťenosť je žriedlom bezsvedomitosti. Mnohí i samej viere obrátia chrbát a veď by vedieť mali: *«Viera je Božia milosť, bez ktorej spasený veru žiaden človek nemôže byť v nebi»*. Sám Kristus Pán povedal: *«Kto nebude veriť, bude odsúdený; odsúdil sa on sám»*.

Zlé spolky, zkažené tovaryštvá, úplné podlahnutie telesnosti, zvädzanie iných, toto sú znaky nesvedomitosti. Taký ľudia sú sťa trúba diabla, prostriedok zlého ducha, otroci náruživosti. Keď beda ľuďom ľahkomyselného svedomia, stokrát beda ľuďom bezsvedomitým.

Dr. Zpreserán.

POLITICKÉ CHÝRY.

Ludové shromaždenie vo Veľkých Topolčanoch.

Neobyčajných úspechov ľudové shromaždenie vydržiavané bolo v nedeľu, 15. novembra vo Veľkých Topolčanoch. Volebný okres veľkopolčiansky od prvo počiatku vždy nézkalnou vernosťou pridržal sa kresťanskej ľudovej strany. Že vernosť a oddanosť ku ľudovej strane u seba povedomých voličov tohoto okresu neklesla, toho zrejším znakom je práve spomenuté shromaždenie v nedeľu vydržiavané.

Nie len voličia okresu dostavili sa v ohromne veľkom počte ku shromaždeniu, lež prišli mnohí i zo sú sedných okresov, najmä z okresu žambokreťského. Zo stredišťa cestovali ku shromaždeniu: krajinský vyslanec okresu gróf Ladislav *Hunyady*, krajinský vyslanec okresu žambokreťského Béla *Rakovszky* a novinár Desider *Szegő*, ku ktorým sa v Nitre pripojili krajinskí vyslancovia Julius *Jánoky-Madocsányi* a Koloman *Brestyenzsky*.

Na železničnej stanici vo Veľkých Topolčanoch privítali prichodiacich: predseda okresnej ľudovej strany dr. Vilhelm *Vragássy* a predseda výkonného výboru, duchovný nemocnice Augustín *Gramantik* v sprievode viacej tisíc ľudu. Ako krajinský vyslanec okresu, gróf Ladislav *Hunyady* zo železničného vozňa zostúpil, početní shromaždení privítali ho s hlučnými ováciami a dr. Vilhelm *Vragássy* oduševnenou rečou, na ktorú krajinský vyslanec gróf Ladislav *Hunyady* srdečne odpovedal, po čom veľký sprievod pod zástavami a s hudbou pohnul sa do mesta.

Ľudové shromaždenie začalo sa o 2. hodine popoludní na Deákovom placi. Ľud na tisíce obstal povýšené a skvostne ozdobené miesto, totiž podium, na ktorom umiestnilo sa predsedníctvo, riaditeľstvo shromaždenia a náčelníci deputácií zo sú sedných okresov.

V ľudovom shromaždení brali účasť: Ján Markovics dekan farár (Koros), Georg Bezák dekan farár (Szolesány), Konštantín Kniha farár (Csermánd), Alois Fiebig farár (Nyitraszerdahely), Ján Pokorný staviteľ (Nagytapolcsány), dr. Ludvik francisci professor a redaktor (Nyitra), Ignác Gyurják kaplán (Jác), dr. Vilhelm *Vragássy* lekár (Prasice), Augustín *Gramantik* du-

chovný nemocnice (Nagytapolcsány), Štefan Krachunstatkár, Kornel Gáber úradník, Ján Hulényi (Nagytapolcsány), Vilhelm Pazsitka učiteľ (Nagytapolcsány), Anton Stuchlik kontrolor štátnych železníc, dr. Viktor Adda okresný hlavný lekár, Gerő Abraham učiteľ štátnych škôl, Eugen Záthureczky lekárnik, Alexander Erdős podnotár, Alois Markovics hlavný slúžny, dr. Pavel Jántausch farár (Ludány), Franc Konyakovszky farár (Suránka), Karol Kilian predstavený pošty, Ján Dvorzasek správca mešťanskej školy, Franc Klapetek úradník, Jozef Bartáky notár, Jozef Váray okresný slúžny, Jozef Spál, hlavný slúžny, Jozef Sarmir, Jozef Bottka učiteľa, Franc Zatkovics pravotár, Viktor Klaczkó professor št. škôl, Ludvik Petrás, Bernát Melisek kapláni, Ignác Nohland farár (Chynoran), Jozef Babocsán (Szolesány).

Ľudové shromaždenie zahájil krajinský vyslanec okresu gróf Ladislav *Hunyady* a poukázal v prvom rade na tie veľké úspechy, aké dosiahla kresťanská ľudová strana posiaľ a aké — dľa svojho programu — vyplní chce v budúcnosti. Medzi týmito sú v prvom rade katolícká autonómia a sriadenie kongruy. Že sa tieto požiadavky kresťanskej ľudovej strany vyplnia, toho zárukou je to, že jej predseda gróf Aladár *Zichy* je ministrom okolo osobnosti kráľa. Kresťanská ľudová strana zaujíma sa všemocným spôsobom za malých ľudí, preto žiada prevedenie daňovej reformy, pri čom na zreteli má zvlášte záujmy chudobných ľudí. V tomto smere účinkovala kresťanská ľudová strana posiaľ a bude vždy účinkovať ku blahu a dobrobytu pospolitého ľudu.

Reč krajinského vyslanca hlboký dôjem učinila na ľud, nadovšetko ako ju duchovný Augustín *Gramantik* v slovenčine vysvetlil obecenstvu. Po utíšení ovácií rečnil krajinský vyslanec

Julius *Jánoky-Madocsányi*. Shromaždili sme sa tu, — povedal — aby sme našu vernosť a oddanosť ku kresťanskej ľudovej strane dokázali a aby sme svedectvo vydali o tom, že jestvovanie tejto politickej strany je dnes tak potrebné, ako keď ona pred viacej rokami rozvinula jej zastavu. Sú ľudia, ktorí tvrdia, že kresťanská ľudová strana odchýlila sa od jej programu, nadovšetko, že sa zriekla revízie. To neni pravda. Kresťanská ľudová strana sa revízie nikdy nezriekne. Iné politické stránky menia jejich zásady, kresťanská ľudová strana to nikdy nemôže urobiť, lebo zásady jej sú kresťanské. Kým slabý a chudobný potrebný je pomoci a ochrany, potrebná je aj kresťanská ľudová strana. Vo verejnom živote uplatňovať treba učenie križa a vtedy blažený bude náš ľud a mohútne naša krajina. Prosí voličov, aby nezkladne vydržali pod zástavou kresťanskej ľudovej strany.

Frenetičná oduševnenosť nasledovala po tejto reči. I keď hlučné výkriky oduševnenia uľahly, vystúpil krajinský vyslanec prievidzského okresu

Koloman *Brestyenzsky*. Tento výtečný rečník ľudu uchvátil svojou prednáškou v slovenskej reči všetkých prítomných. — Ako slovenský rečník slávil on dnes to

najväčšie víťazstvo. Z punkta na punkt dokázal, čo všetko vymohla kresťanská ľudová strana pospolitému ľudu. Poukázal na to, ako táto strana neustále bojuje za pospolitý ľud, ktorý posiaľ len povinnosti znal, práv ale žiadnych nemal. Ľudová strana na nohy chce postaviť pospolitý ľud, ktorý teda vo vlastnom záujme zástavy jej verne sa má pridržať.

Hlučným ováciam nebolo konca kraja a len keď sa tie pomaly utíšili, pozdvihol sa k slovu duchovný nemocnice

Augustín *Gramantik*. V slovenskej reči vysvetlil program a úlohy kresťanskej ľudovej strany. Táto strana — povedal — robí všetko s pomocou ľudu a za ľud. Povinnosťou ľudu je teda podporovať ľudovú stranu v jej snahách, čo sa stane aj skrze to, keď ľud podporuje katolícku tlač. Zvíťazíme istotne, keď tí za ktorých bojujeme prídu nám ku pomoci.

Ľud na túto reč odpovedal hlučnými výkrikami schvalovania po čom krajinský vyslanec žambokreetského okresu:

Béla *Rakovszky* zakľučil ľudové shromaždenie rečou, v ktorej vyzdvihol a dokázal, že kresťanská ľudová strana nikdy nepremení svoj program. My sa držíme kresťanských zásad a za tie vždy verne a odhodlane budeme bojovať.

Reč Bélu *Rakovszkyho* po slovensky vysvetlil krajinský vyslanec Koloman *Brestyenszky*. Protivníci naši to ohlasujú — povedal, — že nám našu reč chcujú odobrať. To není pravda. Naša reč není v nebezpečenstve, lež naša cirkev a naše náboženstvo. Za tieto bojujeme proti socialdemokratom v jejichž tábore nachodia sa tí, ktorí hovoria, že naša reč je v nebezpečenstve.

Ľud hlučne prihlasoval týmto slovám a rozišol sa v najpeknejšom poriadku. Predsedníctvo a rečníci shromaždenia zošli sa v pohostinnom dome staviteľa Jána *Pokorného*.

Zo snemovne.

Gróf Julius *Andrássy*, minister vnútorných záležitostí predostrel snemu zákonnú predlohu volebnej reformy 11. novembra. — Predlohu upravil snem cieľom preskúmania z 31 členov pozostávajúceho výboru. — Z ľudovej strany vyvolení sú do tohoto výboru Štefan *Rakovszky*, Alexander *Ernszt* a Béla *Rakovszky*.

RAKUSKO.

Zakončenie vládnej krízy previedli tým spôsobom, že za ministrov vymenovaní sú sami úradníci. Táto vláda je pravda len priechodná, kým najdu ministrov z parlamentových stránok.

Z CUDZOZEMSKA.

Udalosti na Balkáne. Turecko nariadilo zatvorenie hraníc od Srbska a Čiernej Hory. V Srbsku prišli na stopu veľkým defraudáciám s valečnými článkami. Pušný prach a patróny není sú k upotrebeniu.

Smrť čínskeho cisára. Čínsky cisár Kvang Szü umrel v Pekingu 14. nov. Za svojho následníka vymenoval pred smrťou knieža Puji, syna kniežata Csun.

BESEDNICA.

Orol.

Napísal: Gróf Mikuláš Zay.

V hĺbke opustenej doliny leží malý Dovorány, kde sa stýkajú bukami a brezami zarastené vrchy, kde celý obzor je na sto krokov, kde je už koniec sveta. Jaro o jedon týždeň neskorsie tam vtiahne, jako do susedných čiastok stolice, kdežto jaseň o jedon týždeň včasie sa dostaví. Na domčekoch z dreva stavaných nevidíme rovnú čiaru, lebo machom zarastlá slamenná strecha je nadhnutá a krivo su jedna do druhej vsadené, na bielo zamazané hrady. — Z drobných, malých okien kúri sa dym, ich sklá sú lesklé a čierne tam, kde nahraduje ich miesto hrstka sena, alebo kúsok starých, ožklých novín.

Bladej tváre, vyhladovaný ľud vláči sa okolo dymných bydlisk. Kriklavá to protiva prírody.

Modrý vrcholce jemno kreslia sa na nebi; pestré lúky od kvetín, motýľov a po drobnom štrku bežiaze žriedlo, nad ktorým sitár sa trasie — všetky budia sladkú náladu. Prečo aj kalí človek prírodný pokoj na tomto osamelom mieste, kde les, pole len sniť zná, matka zem ale je plná len kvetia?

Rapavý Ondriš tam klepal okolo svojej chyže chrbacieho chrbta a niekoľko čerstvo vystrúhaných lát pribíjal na chybný plot, chcujúc nahradit minulú zimu zpalené. Jeho žena zo dverí hľadela na monotonnú jeho prácu, nemo a smutne a len niekedy riekla nazpät do tmavej diery, kde tri malá defúrence plačúc sa metaly a znova a znova pýtaly ten istý kúsok chleba, ktorý nebol v dome k nalezeniu.

— Nech bude ticho! — zamrmlal Ondriš a zložil ostrú sekeru. — Už som povedal, že na zajtrá bude chlieb. Bude, keď by som mal preň aj slnko z neba ztrhnúť!

Žena podžartovne hľadela naň.

— Za to síce žid nedá nič! — povedala so smutným úsmevom.

— Žena, darmo sa smeješ! Zajtrá bude chlieb! Jestli neveríš mojim slovám, daj mi klobúk, abych hned mohol ísť po svojej práci.

— Ešte len to by bolo treba, že bys' nás z toho vydržal, čo ti za klobúk zaplatia!

— Eh, na zlom mieste chmátaš, jako ten babin-dalský doktor, ktorý nikdy nevie, čo pychá človeka v boku. Prines starú strechu a jestli práve tak žiadaš, spolu môžeme sa prichytiť ku práci.

Žena vošla do vnútra, aby sa hned navrátila, uviazúc si na hlavu svetlý, so žltými jahodami ručník,

kdežto rapavý Ondriš, poškrabúc sa po dlhom nose, položil si na hlavu široký, zamastený klobúk.

— Znovu sme deti! — smial sa a obejmúc smutnú malú ženičku, išiel s ňou k hučiacemu lesu. — Ideme vtácie hniezda sbierať. Orol kŕmi svoje mladé s malými drozdami, kto nás môže preto pomlúvať, keď my zas mladými orlami budeme kŕmiť naše maličké?

— Svätý Bože!

— Tak veru! Podhradský židák, do ktorého som sa na konci dediny potknul, päť zlatých sľúbil za každého orla, s ktorým sa dostavím k nemu do budúcej stredy. Pozri, žena, hniezdo stojí na tej sňahovatej skale; už aj môjho starého otca starý otec vyprával o nej. Od týždňov krúčia sa nad ňou orly, na každý pád sedí v hniezde pár mladých. Znesem ich dolu, keď mi aj čertí prídu v cestu. Päť zlatých sľúbil žid za každého keď hovorím.

Ale žena dala sa do plaču:

— Nedovolím, Ondriš! Radšej nech všetcia hladom umre.

Ondriš rýchle položil širokú svoju dľaň na ženine ústa, z čoho sa ulezlo oku aj uchu, pošepkal jej čosi o deťoch, ku tomu trocha zakľal a s tým sa ponáhlal ďalej.

Na ceste vysmial ich divý holub, sojka zas sa im posmievala, ale preto rapavý Ondriš niesol so sebou svoju plačúcu manželku. Konečne postáli pred jednou výmolou, do ktorej z dvoch bokov zachytávaly sa krčovité, vetrom vykrútené stromy, kdežto privalom vymyté korene, sfa obrovské hady sa rozťahovali kolom do kola. Hore vo výške strmila sa skupyňa fantastickéj podoby, holých skál, jako nejaké praveké vojsko, nad ktorou, jako je deň zdĺže, plače pustovka, víska sokol. Vrchol fahal sa do vysoka, na ktorého bokoch pestrily sa zakrpatené stromy a kričky, hore na strmene, hore ku nebeskému kľenutiu, ale ešte vyššie krútil sa jeden orol, jako nejaké tmavé prorocstvo, ktoré strašieva svet.

Ondriš, zničiť nemohúcou dobrou vôľou, postál na krátky čas, vyfúkal sa, odhodil ťažký svoj klobúk, siino ponavliekal rozpadujúcich sa krpcov poslabené remienky, pod pazuchu si položil sekeru a smele sa pustil na špicatú skalu.

— Žena, počkaj tu dolu! — kričal, keď sa jej vytrhnul z náručia.

Jeho žena bez slova, s blbým zrakom hľadela za ním a prv, nežli by bola mohla slovo vypustiť z uvädnutých úst, Ondriš už vysoko sa nalezal na boku strmého vrchu.

Rýchlo sa škrabal do výšky, ani sa neobzerajúc na späť, keď jedna odtrhnuá skala pohla sa s nesmiernym hmotom a veľmi poskakujúc kúlala sa na dol, kde sa rozprestrela pri ženiných nohách.

Ondriš na horších miestach štvornožky sa plazil, jako dajaká opica a zachytával sa do tenkých, húževnatých haluzí krovín, ktoré ho zadržaly, keď sa mu noha pošmykla, alebo na neisté miesto stupil. Žena ho sprevádzala z poly vrúcny, z poly poverčivým zrakom a jej perny potichu sa modlily. (Dokončenie nasleduje.)

CHÝRNIK.

Veľká slávnosť v Trnave. Veľkú trojdňovú slávnosť odbavujú v Trnave z príležitosti 200-ročnej pamiatky divotvorného obrazu Panny Marie trnavskej. Pri slávnosti tejto prítomní sú osvietení páni biskupi dr. Ottokar Prohászka biskup stolnobeogradský, dr. Ján Csernoch biskup čanádskej a vysvätený biskup dr. Medard Kohl. Pobožnosť táto odbavuje sa v nasledovnom poriadku: Dňa 20. novembra večer o 6. hodine úvodná kázeň, «Veni Sancte» a litánie. Dňa 21. novembra o 6. hodine ráno spievaná svätá omša a slovenská kázeň. O 9. hodine biskupská sv. omša, o 5. hodine popoludní uhorská kázeň a poklona kňazstva pred divotvorným obrazom; nešpory. Dňa 22. novembra, v nedeľu o 6. hodine sv. omša, slovenská kázeň; o 9. hodine biskupská sv. omša; o 3. hodine popoludní slovenská kázeň osvieteného pána biskupa Jána Csernocha a poklona ľudu pred divotvorným obrazom Panny Marie; o 5. hodine nemecká kázeň a poklona kongregácií a iných spolkov. Nešpory. Dňa 23. novembra, v pondelok o 6. hodine ráno sv. omša, slovenská kázeň, o 9. hodine biskupská sv. omša, o 4. hodine popoludní uhorská kázeň a poklona školskej mládeže; processia so sviečkami a «Te Deum».

Chýry z biskupstva košického. Dňa 9. novembra osvietený pán biskup, dr. August Fischer-Colbrie, slávnostne inštalloval vymenovaného opáta sv. Kríža, Štefana Bessenyeiho, farára zo Sátoraljaujhelyu. Po inštallácii držal osvietený pán biskup ku prítomnému početnému obecnstvu dojímavu krásnu reč. Inštallovanému opátovi dali jeho veriaci veľkej hodnoty prsteň a kríž a spolok sv. Ruženca drahými kameňami ozdobený ruženec, ktorý nábožné panie z rímskej pútnickej cesty doniesly a ktorý sám svätý Otec posvätil. Zo Sátoraljaujhelyu odcestoval osvietený pán biskup na návštevu kniežatskej rodiny Windischgrätz do Sárospataku, kde sa stretol so svojim ujcom jeho excellenciou generálom Aloisom Fischer-Colbrie. — Okresní komissári Jednoty Katolíckych Spolkov košického biskupstva vydržovali zasadnutie 10. novembra za prítomnosti osvieteného pána biskupa. Po pojednáaní riadnych predmetov držali poučné prednášky: Jozef Vasskó dekan-farár zo Zboró o zkúsenostiach pri 52. valnom shromaždení nemeckých katolíkov v Düsseldorfe nadobudnutých; Jozef Kangyera farár z Rabócz o sociálnej práci duchovenstva v Talianskej a Jozef Káger dekan a farár z Bodókováralja o potravných spolkoch. — Krestanský sociálny kurzus vydržiavať sa bude v Košiciach od 22. do 25. novembra. Prednášky budú držať: osvietený pán biskup stolnobeogradský dr. Ottokar Prohászka, jeho

excellencia gróf Ján Zichy, krajinskí vyslancovia dr. Emil Nagy a dr. Alexander Ernszt. Hlavný správca Katolíckej Jednoty Karol Szentiványi, pravotár dr. Ján Zlinszky, professor Melchior Kiss, Henrik Fiaber a viacerí iní. Židia, freimaureri a iní bezbožní slobodomy seľníci už po predku majú veľký strach nad tým, že kresťanstvo, alebo ako oni hovoria klerikalizmus pod neohrozeným vodcovstvom osvieteného pána biskupa náramne šíri sa v meste a po celom území biskupstva. Čím viacej ale zarmúcuju sa nad tým naši nepriateli, tým viacej tešia sa tomu všetci opravde veriaci kresťania. — Za farára do Kassaujfalú vyvolilo a praesentovalo mesto minulý týždeň košického kaplána, Štefana Bodnár, ktorého osvietený pán biskup už aj vymenoval. — Vymenovaný farár 10. novembra skutočne už zaujal svoju faru, keď sa 7. novembra srdečne odobral v Katolíckom Kruhu, na jehožto rozkvetve veľmi mnoho pracoval. — Katolícky autonómny kruh presťahoval sa 14. novembra do nových miestností v paláci grófskej rodiny Forgách. Tieto miestnosti, ako známo, vyprostredkoval pre Katolícky Autonómny Kruh od grófskej rodiny, osvietený pán biskup. — V miestnosťach Katolíckeho Tovaryšského Spolku od decembra až do mesiaca apríla vydržiavať sa budú poučné prednášky pre kresťanské robotníctvo.

Chýry zo Šariša. Prešov. Katolícky Kruh Rákócziho vydržiaval 8. novembra prvý zábavný večierok. Slávnostnú reč držal msg. Ondrej Hodobay, pápežský praelát a kanonik grécko katolícky. Prednášku držal professor kat. kráľovského gymnásia dr. Jozef Janicsek. Podobný zábavný večierok vydržiavaný bude aj 22. novembra, na ktorom spoluúčinkovať bude aj pochvalne známy spevokol z Miškovca. — Od 22. do 25. novembra vydržiava sa kresťansko sociálny kurzus aj v Prešove, zarovnak ako v Košiciach. Prednášky budú mať: Osvietený pán biskup stolnobelohradský dr. Ottokar Prohászka, jeho excellencia gróf Ján Zichy, krajinskí slancovia dr. Alexander Ernszt a dr. Emil Nagy, hlavný správca Katolíckej Jednoty Karol Szentiványi, professor Melchior Kiss, pravotár dr. Ján Zlinszky, Henrik Fieber, a viacerí iní. Po čas kresťansko socialeho kursu. utvorená bude aj Jednota Katolíckeho Ľudu. Ponevác miestnosti Katolíckeho Kruhu Rákócziho pre početné obecnstvo, aké sa pravdepodobne súčasťni na prednáškach kursu, boly by primalé, prednášky vydržiavať sa budú v dvorane mestskej. — *Kapi.* Katolícke obecnstvo 11. novembra odbavovalo slávnosť patróna kostola a obce, totižto sv. Martina biskupa. Svätú omšu slúžil z tejto príležitosti praepošt a farár prešovský Adalbert Zaborovszky, kázeň držal farár stankovánsky Ján Frimen. Ku slávnosti prišli mnohí duchovní aj z iných okresov a na počtu všestran: e obľúbeného farára Valenta Bélafi vela hosťov svetských. — *Singlér.* Minulé dni dali do prenajmu tunajšie žriedlo, pod menom «Sultánforrás» po celej krajine známe, predošlému árendášovi Adalbertovi Holenia na 16 rokov za 1500 korún ročitého poplatku s tou podmienkou, že behom tohoto času

žriedlo za 80.000 korún odkúpiť môže. — *Kissáros.* Adalbert Zaborovszky, praepošt, vicedekan a farár prešovský posvätil tu 15. novembra 2 bočné oltáry na ktoré tunajší chudobný národ obetoval 440 a statkár Imrich Hódossy 200 korún. Po posviacke držal praepošt farár veľmi dojímavú reč o povinnosťach a obetavosťi farníkov.

Chýry zo Spiša. V Novej Vsi v jednu nedávnu noc uhelný plyn zadusil Petra Szicsora a jeho manželku. Mrtvých našli ráno v posteli. — V Lapšanke vyvolili na uprázdnenú rim. kat. učiteľskú stanicu slečnú učiteľku Francisku Ványa. — Jozefa Nürnbergera (žid) bývalého kéžmárskeho drevokupca odsúdil levočský kráľovský súd pre falšovanie dokumentov, to jest pre klamstvo na štyri roky do áreštu. Aspoň jedného krivonesa sa podarilo chytiť. — V Poprade uzavrel mestský výbor na svojom ostatnom zasadnutí, že pre slabý hmotný stav mesta, nebude viac mesto podporovať náboženské školy, ani katolícku, ani evanjelickú a že pýtať budú ministra náboženstva a výučby, aby v Poprade štátnu školu založil. O nedlho teda — bohužiaľ — zaiste znovu prestane jedna katolícka škola, ktorá je predsa najvyšš potrebná zvlášte po mestách k pestovaniu a udržovaniu náboženského ducha. — Uprázdnenú r. k. faru v Liptovskom Sv.-Mikuláši obsiahol dr. Jozef Kozsár professor bohoslovie v spišskej kapituli. — Harhovským farárom sa stal Ján Peterdy. Spravovanie kolačkovskej fary je sverené Ignácovi Kojda. — Haligovskú r. k. učiteľku, slečnú Annu Kasperek, vymenoval minister výučby za riadnu učiteľku do štátnej školy v Dévényu (prešporská stolica). Haligovce veľmi moc ztratili v nej, lebo veľmi šikovne, horlive a svedomite skončila všetky svoje povinnosti tak v kostole, ako aj v škole. Veľmi spokojní boli s ňou tak cirkevný, ako aj svetský školdozorca. Ku detom veľmi milá bola, keď ich ostatný raz učila a od nich sa odobrala, celá škola plakala. Celým právom sa môže povedať, že začiatok duchovného preporenia obce Haligoviec, jej treba pripisovať. Jej tamojšie zdarné účinkovanie by sa podľa slov školdozorca, so zlatými literami malo zapísať do dejepisu tejto obce. Bože, odpláť jej hojne! Bárš by sa len našiel teraz hodný nástupca, ktorý by pokračoval v tej vznešenej práci, ktorú ona tak oduševnene začala! — V Magure je už taká tuhá zima, ako okolo nového roku a ešte hodne zemiakov je v zemi. — V Starej Vsi bude dňa 22. novembra popoludní o 3. hodine ľudové shromaždenie, v záujme všeobecného, tajného, rovného, povinného volebného práva s hlasovaním po obciach. Na to shromaždenie by sa každý muž nie len celej Magury, ale aj celého lubovenského volebného okresu mal ustanoviť. Teraz sa jedná o kožu chudobného ľudu. Terajšia vláda veľmi chce ukrivdiť chudobný ľud. Pánom a židom chce dať po tri vóta, alebo aspoň po dva, gazdom a robotníkom ale, ktorí vlastne udržujú krajinu, len po jednom vóte a takým, ktorí neznajú čítať a písať, len desiatim jedno vótum chce dať, to jest aby z tých, ktorí čítať a písať neznajú,

Vilhelmi a královna holandská.

desiatoria len jedno votum mali. To je do neba volajúca nespravodlivosť! Ustanovme sa všetci, milí bratia na tom shromáždení a pozdvihnime smelo svoj hlas proti tej krivde, ktorú s nami spáchať chcú. Nebojme sa, však nemému dieťaťu ani vlastná matka nerozumie. Len smelo do boja za zásady kresťanského socializmu. Hlavným rečníkom bude na tom shromáždení Ján Bartos, okresný tajomník kresťansko sociálnej strany v Baňskej Bystrici. Okrem neho rečníť bude ešte farár richvaldský a Štefan Ogibovics gazda zo Starej Vsi.

Nový spolok kresťanských mládeňcov. Horlivosťou neunavene usilovného učiteľa Bélu Biró, kresťanskí mládeňci obce Kis Hind utvorili mládeňecký spolok. Cieľom tohoto spolku je vyučovať mládeňcov vo veciach zvlášte hospodárom potrebných a chrániť od zlých príležitostí a spoločností. Je to príklad vznešený a nasledovania hodný.

Postrielaný rychtár. Jozef Kohut, rychtár v Liptószentmártone, v noci v dobrej nálade ubil Jozefa Mráčko, nočného bachtára. Tento v rozhorčení, pretože to už viackrát s ním učinil, vytiahol revolver a doňho strelil. Jedna guľka ho trafila. Rychtárov stav je nebezpečný. Nočný bachtár sa hneď v noci u žandárov hlásil.

Slovenský Spolok v Budapešti usporiada dňa 22. novembra, v nedeľu vo veľkej dvorane divadla «Intim» (Guttenberg Otthon, VIII., Főherczeg Sándor-tér; vchod z Bérkocsis-ulice) s tanečnou zábavou spojené divadelné predstavenie. Predstaví sa: Mój Petrik, obraz zo života so spevami v 3. dejstvách od L. Arrongea. Začiatok o pol deviatej hodiny večer. Hudba vojenská. Vstupné za osobu I. miesto 3 koruny, II. miesto 2 koruny, III. miesto 1. koruna. Nadplatky sa s vďakou prijímajú a v časopisoch účtujú. Vstupenky možno dostať: v spolkovej miestnosti (VII., Dohány ulica 90.) u pána Ondreja Raffaja (VIII., Rákóczi-út 57. iskolaépület 3); u členov výboru a večer pri pokladnici.

Smrteľná nehoda. Z Púchova (Puhó, st. trenč.) píše: Dňa 4-ho novembra išiel rychtár Ondrej Opršal pre listie do hory. Voz sa provrhol, tak že nešťastný človek dostal sa pod voz a zadusilo ho. Dňa 6. t. m. mal pohrab, na ktorom bolo prítomné veľa ľudu. Keby bola bývala chytrá pomoc pri ruke, nešťastie by sa nebolo udalo. Ale rychtár mal pri sebe len slúžku a chlapca a títo od ľaku nevedeli, čo majú urobiť. Z najbližšej obce bežali na pomoc, ale už bolo pozde, nešťastný Opršal bol vtedy už mŕtvý.

Katastrofa v bani. V meste Hamm, vo Vestfalii 11. novembra udala sa veľká katastrofa: v tamojšej

bani na uhlie vybuchol baňský plyn a vyhasil život početným ľuďom. O príčine nešťastia kolujú rozličné verzie, ale pravú príčinu akiste nikdy nebude možno ustáliť. To predpokladanie, žeby sa následkom nepozorného zaobchádzania s lampášom bol uheľný prach chytil, neobstojí; pravdepodobnejšie je, že sa udal výbuch baňského plynu a následkom toho uheľný prach sa chytil a vybuchol. Výbuch baňského plynu snád to zapríčinilo, že robotníci napriek zákazu dynamitom lámali kamenné uhlie. Dľa správ nešťastiu vyše 300 ľudí padlo v obeť.

Rozpustenie družstva železničných robotníkov. Krajinské družstvo železničných robotníkov, ktorého účinkovanie minister obchodu nedávno vyzdvihol, štátny sekretár Szterényi v mene ministra minulý týždeň rozpustil. Príčiny rozpustenia sú nasledovné: 1. Družstvo členovské príspevky robotníkov zamestnaných vo fabrike štátnych železníc na stroje vzdor nariadeniu ministra nevrátilo. 2. Platení zamestnanci nedovolený vplyv majú na činnosť spolku. 3. Družstvo menoslov svojich členov nepredostrelo hlavnému železničnému a plavebnému dozorstvu. 4. Na podporu členov družstvo venovalo len 7737 korún, na udržanie jedného poburujúceho časopisu ale 103.157 korún. Majetok spolku prevezme jeden splnomocnený úradník hlavného a sídelného mesta.

Obete ludožrútov. Z Brüsselu oznamujú: Zo štátu Kongo (Afrika) došla zpráva, že parník «Bruges», ktorý plával po rieke Kongo, dostal sa do moci domorodých ludožrútov. Domorodí povraždili a pojedli všetkých bielych a čiernych cestovateľov parníka. Jedine strojník sa zachránil tým spôsobom, že na útočníkov otrčil svoju fajku, načo si domorodí mysleli, že má v ruke revolver.

Nová Pešť — v Nitre. Nedávno sme zdelili ako dvaja zbojníci za bieleho dna vyrabovali banku v Novej Pešti. Z Nitry zas píše: V tunajšej filiálke Rakúsko-uhonškej banky 9. nov. predpoludním boli spolu všetci úradníci ústavu na čele so svojim šéfom Teodorom Tichym. Keď boli najlepšie pohrúžení v práci, odrazu sa dvoje dveri prudko otvorilo a do miestnosti vkročili dvaja lúpežníci s revolverami a s dýkami, ktoré upreli na zdesených úradníkov.

— Hore ruky! — zakričal jeden.

— Peniaze alebo život! — zakričal druhý.

Položenie bolo nebezpečné, ale v nasledujúcom okamžení došla nečakaná pomoc. Jedna tlupa pánov vstúpila do izby. Lúpežníci sa ale nenaľakali, ba naopak, prišli do dobrej nálady a jeden z nich pristúpil ku šefovi, začal nasledovne rečníť:

Kto žiada požičku?

Kto na svoj majetok záložnú požičku mieni si vypožičať, tak nech sa s dôverou obráti ku «Kisbirtokosok Országos Földhitelintézet» Budapest, V., Géza-u. 2. (svoj dom). Tento ústav dáva tak malú ako veľkú požičku, preto aby bolo spomozeno stredno- a malo-hospodárom. Pre toto požičky už od 300 korún dáva. Kto veľké úroky prinútený je od jeho ľahu platiť, tomu náš ústav s lacnou požičkou ľahko môže pomôcť na jeho ľahčích. Predošlých veriteľov tento ústav s touto požičkou vyplatí, a za lacné peniaze odprávi všetky tie prekážky, ktoré sú s dávaním tejto požičky spojené. Požičky sa dávajú do polovice hodnoty majetku. Keď dlžník poriadne platí, ústav náš požičku nemôže vypovedať, ale dlžník svoje dlhy bárstedy, lebo v celkosti alebo v čiastkach bez všetkých pobočných výdavkov môže si splatiť. Pri parcelovaní na pomoci je v každom ohlade. Ústav na jednoduchý list bár komu schotue ovnoveda.

— Oblúbený a ctený pane! My, ktorých tu vidíš, ustanovili sme ťa ku tebe, aby sme ti ako deputácia Telocevičného a šermovného spolku z príležitosti Tvojich menín zablahoželali. Pozdravujeme ťa, ako správcu nášho spolku... atď... ži až po poslednú hranicu ľudského života!

Účinok nevystal. «Lupezníci» shodili svoje náličnice a vysvitlo, že sa to dvaja veselí priatelia podujali na napodobenie známeho výjavu v Novej Pešti. Úradníkom banky sa krem naľakania iného nič nestalo, vyjmúc malého pokazená žalúdkov, lebo spoločnosť tam na mieste stovila revolvery aj dýky, ktoré boli zhotovené — z čokolády a naplnené chutným likérom.

Faisovatelia peňazi v Novej Pešti. Policia v Novej Pešti predošlý týždeň zatkla dvoch nebezpečných falšovateľov peňazi: rezbára Heinricha Frischa a jeho brata kupca s ovocím Karola Frischa. Dvaja bratia ešte pred rokami oboznámili sa vo väzení s jedným falšovateľom peňazi, Alexandrom Fehérom, ktorý ich vyučil. Po vyslobodení zaraz sa pribrali k falšovaniu peňazi. Osadili sa v. Novej Pešti a svoju dielňu zriadili si v Bocskayho-ulici. Zhotovovali dvadsaťhalierniky a asi za dva roky prevádzali toto nemeslo. Takto to išlo až do smrti Alexandra Fehéra. On bol vodcom bandy a ktorýsi deň rozhorčiac sa pre niečo, v jednej hore sa obesil. Po jeho smrti bande sa zle začalo vodiť, lebo falšované peniaze riadne Fehér zamieňal a po jeho smrti nemohli na to súceho človeka najst. Konečne ale do svojej tajnosti zasvätili stolárskeho tovaryša Leopolda Rosenfelda. Dobré ho vyučili a oddali mu 100 kusov desaťhaliernikov, aby za ne doniesol 10 korún, a čo viacej dostane, to bude jeho. Rosenfeld ale len na to čakal, aby falošné peniaze mohol dostať do ruky. Zaraz ich zanesol policajtovi Jánovi Panaskovitsovi, ktorý potom dvoch falšovateľov peňazi chytil. V Bocskayho-ulici v dome č. 29. zhabala polícia i všetky ku falšovaniu peňazi upotrebované nástroje.

HOSPODÁRSTVO.

Hospodárske rady.

Prichovávanie dojných kráv. Na hornatých krajoch, kde sa tolko obilia nedorobí, aby sa ním všetky potreby domáce zaokrýť mohli, nútené je obyvateľstvo zaoberať sa buď chovaním dobytku, buď priemyslom, alebo obojím. Kde sa ktorá lepšie hodí, alebo kde sa oboje môže sprevádzať, to závisí od okolností patričného kraja.

Pozrime na horaté Tyrolsko a Švajciarsko, ich kraje sú nič nie úrodnejšie, ako naše Horniaky a predsa aký je to rozdiel, medzi majetnosťou tunajšieho a ta-

mojšieho obyvateľstva. Tamojšie obyvateľstvo zaoberá sa prichovávaním dobytku a sprevádza priemyslom.

Švajciarsky a tyrolský rozný dobytok znajú po celej Európe. O našich Horniakoch vedia, že tam býva pracovitý a usilovný ľud, že chodí do ďalekých krajov na zárobky, nezaobrá sa takrečeno žiadnym priemyslom, ťažko hluší cez celý svoj život, ale nevyužítkuje svoj kraj, ktorý by mu práve tak poskytnul živobytie, ako Švajciarovi švajciarske a Tyrolci tyrolské vrchy a hole. Po vrchoch a po holách v týchto krajinách vidíme krdle dobytku, na ktorom vidno, že sa pozorne opatruje; po našich pasienkach tiež vidno lichvu, ale aký to rozdiel medzi tou a touto. Z dobytku len tak môže sa očakávať istý, stály dôchodok, keď sa on rozumne prichováva a opatruje.

Od kravy, ktorá len tak živorí, darmo čakáme nejaký úžitok, podobne aj od takej, ktorá pochádza z takej fajty, ktorá zle dojí. Príčinlivý gazda hľadá si dojný dobytok rozumnou opaterou a výberom zdokonaliť. — Domáce plemeno zlepši sa zakupovaním teliec od takých kráv, ktoré dobre doja. Gazda má vedieť, koľko mlieka sa nadojí od každej jeho kravy, koľko mlieka sa spotrebuje na jedon kilogram masla, alebo syru. Toto sa zdá sice obťažným, ale nenie neprekonateľné. Či kupec nevie koľko tovaru dá za istú cenu? A gazdovi to má byť už obťažným zvedieť, koľko sa od ktorej kravy nadojí? Kto chce dochovať dobrú dojnica, musí jej už od mladi venovať istú pozornosť. Mimo dobrej opatery, potrebná je čistota a pokoj. Dojnica sa nemá vyše desať rokov držať, v osmom roku už zväčša začína mlieko tratiť a preto je lepšie už v tomto roku ju predať; po desiatom roku sa dojnica už nespláca.

Dojnica sa má cez leto pred veľkou horúčosťou a cez zimu pred tuhú zimou chrániť. V zime v maštali má byť 14—15 C° tepla, lebo ako zima, tak horúčosť je škodlivá.

Kravy sa obyčajne dojavajú tri razy denne. — Najviac sa nadojí rano, ale mlieko, nadojené cez popoludnie a na večer je mastnejšie. Z večernejšieho mlieka je najhustejšia smotana a najlepšie maslo; popoludňajšie mlieko na mnohých okoliach upotrebuje sa len na syr a raňajšie pre domácu potrebu. Z tohoto vidno, že pri dorábaní syru a masla veľa závisí od toho, z ktorého podoju sa mlieko upotrebilo. — Keď sa kravy riadne opatrujú, neškodí im, keď sa do ľahšej práce zapriahnu. Ľahká práca nie len že neškodí, ale ešte aj osozí; dokázané je, že teľné kravy, keď sa do ľahšej práce zapriahavajú, ľahko sa telia.

Kravy majú sa riadne čistiť, nesmú sa nechať zašpinavené, aby nevyzeraly, ako čo by mali škrupinu na sebe. Keď je taká krava v takej kôre zo špiny, kade sa jej má telo vyparovať? Od takejto kravy sa nedá ani chutné mlieko, ani chutné maslo očakávať.

Kolko soli sa má dávať dobytku? Mnohými zkúškami sa dokázalo, že kolko soli sa má dobytku denne dávať, závisí od veku dobytku, od krmiva, dobytku poskytovaného a od zdravotného stavu dobytku.

Statku mladému dostačí denne 10—20 gramov, dojným kravám a volom na záprah 20—40 gramov, koňom 10—20 gramov, ovciam na vlnu 2—4 gramy, krmeným 6—8 gramov a ošipaným 4—8 gramov. Soľ je najviac potrebná ovciam, najmenej koňom, mladé a staré zvieratá potrebujú jej menej, ako zvieratá v prostrednom veku. — Užitočnosť soli javí sa tým, že zväčšuje smäd a napomáha trávenie; ňou stáva sa krma zázrivnejšou a slúži za liečivý prostriedok.

Soľ má sa dávať v malých dávkach do nápoja, alebo na posypanie takého krmiva, ktoré je ťažko stravitelné.

DOPISY.

Veľké Béliče.

Pochvalen Pán Ježiš Kristus!

Ctený pán Redaktor!

Ráče uverejniť tieto moje riadky v našom obľúbenom «Krešťane».

My tu máme v obci len samých židovských skleparov. Za čo chcjú nám predávajú potravne články, tak že všetko o mnoho je drahšie, jako ku príkladu v Žabokrekách. Naši občania nadovšetko pobúrení boli proti Šimkovi, židovskému mäsiarovi, ktorý ačkoli veľa rozná lichva na pol ceny padla, nie veľmi chýrne mäso sekal predsa vždy za také peniaze, jako keď bola lichva najdrahšia. Ako ho ale na žiadosť niekoľko prednejších obce, predstavenstvo oslovilo, aby mäso lacnejšie sekal, odpovedal, že on mäso lacnejšie sekať nebude. Šimko, zakaľ tu nemal konkurenta, to isté mäso sekal v Skačanoch o desať krajciarov lacnejšie, ako u nás. K tomu ešte aké bolo to mäso! Chudobným hoferom a břešom pohadzoval len také franfory a kto s tým spokojný nebol, naduto mu odpovedal:

— Keď sa ti neľúbi, nechaj tak!

Následkom toho všetcia občania ešte v auguste shromáždili sa v škole ku porade a tam uzniesli sa na tom, že požiadajú krešťanského mäsiara Hoffmana z Veľkých Uhrec, aby tu jatku otvoril. Pod predsedníctvom občana Kvassayho urobili aj kontrakt s Hoffmanom, aby tu od 1. septembra mäso sekal. — Kontrakt podpísali z jednej strany Hoffman a z druhej strany vyše päťdesiat občanov. Ponevác ale Hoffman kvartiel u nás v určitý čas dostať nemohol, jatku otvoril len dňa 1-ho novembra.

Jaknáhle sa Šimko dozvedel, že tu Hoffman jatku otvoril, veľmi sa naľakal, kým ale Hoffman sem neprišiel, mäso lacnejšie nesekal. Jako Hoffman jatku otvoril, začal hned mäso lacnejšie sekať, totiž po 44 krajciarov. Šimko na to 7. novembra dal vybubnovať, že od teraz sekať bude mäso po 40 krajciarov. — Prečo

Šimko len od toho času popustil z ceny, keď Hoffman jatku otvoril? Hovorí k tomu aj to, že ešte lacnejšie bude sekať. A prečo? Len z tej príčiny, aby prinútil Hoffmana, aby čím skorej odtiaľto odišiel.

Šimko nasledovne zmýšľa: Dám lacnejšie mäso, je pravda, budem mať aj škodu, lež to viem, že s mojimi tisícami, ktoré som si tu našporoval, chudobný Hoffman konkurenciu nevydrží, buchne a mne až potom svitne, lebo ja vtedy cenu mäsa hned na 60 krajciarov povýšim. — Takto si hovorí a z myšľa Šimko. Má on vyrátané, že on pri tom neztratí, keď kilo mäsa lacnejšie dá. Aj to vie, že väčšia polovica tých, ktorí kontrakt s Hoffmanom podpísali, u Šimku budú mäso kupovať, keď im mäso, čo len o jedon krajciar lacnejšie bude dávať. Šimko sa skutočne nezklamal. Mnohí totiž, ktorí s Hoffmanom kontrakt podpísali, už potajomne, už verejne zas len u Šimku kupujú a to nadovšetko tí, ktorí ustavične škrek robili, že čo ten Hoffman tú jatku už neotvori? Keď ju ale otvoril, nuž potom zase žida podporujú a seba a svojich spoluobčanov ubíjať chcjú. Je to statočnosť?

Hoffman hovorí, že až uvidí, že ho krešťania podporujú pri jatke, otvorí aj sklep na potravne veci. Na budúce vypíšem mená tých, ktorí s Hoffmanom podpísali kontrakt a predsa mäso u Šimku kupujú.

Je už ozaj čas, aby sme to po predku vedeli, jestli by Hoffman prinútený bol jatku zatvoriť, ktorí to boli, čo sa na pár krajciarov ulakomili a tak Hoffmana nemožného učinili a skrze to zapríčinili, že u nás mäso zase zdraželo. — Úprimne musíme vyznať, že Hoffman teraz u nás po 44 krajciarov také mäso sekať, jako inde po 55, ba po 60 krajciarov.

Béličania, berte si príklad od Skačancov. Jaknáhle sa tam krešťanská kréma otvorila, od toho času všetcia len u krešťana berú trúnky a keby ich židovský krémár bárs ako lacno meral. Mohli by sme si to vziať na svoje svedomie, aby u nás s jeho jatkou upadnul ten krešťanský mäsiar Hoffmann, ktorý nám už posial k tomu dopomohol, že máme mäso aj lepšie aj o desať krajciarov lacnejšie? — To by bola veľká nevďačnosť od nás.

S úctivým pozdravom

Jedon veľkobéličický občan.

Šuránka.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Veľactený Pán Redaktor!

Úctive prosím, ráče prepustiť priestoru môjmu dopisu v našom milom «Krešťane»-e.

Dňa 17-ho októbra b. roku veľmi pekny výjav svojej lásky a oddanosti ku svojmu duchovnému dali naši občania. V tento deň navrátil sa totiž domov zo svojej dvojtyždňovej pútnickej rimskej cesty náš pán farár Františ Konyakovszky. — Keď sa farníci dozvedeli čas jeho prichdu, návodom a povzbudzovaním pána učiteľa a spievača Michala Zboril, vo veľkom počte v processii išli mu v ústrety až po chotár, kde pán učiteľ Ferdi-

nand Jenei s peknými slovami dal výraz radosti farníkov nad túžebne očakávaným príchodom duchovného.

Pán farár veľmi prekvapený týmto neočakávaným vítaním, dojatým hlasom poďakoval sa svojim veriacim za to milé prekvapenie a prosil ich aj o ďalšiu lásku a oddanosť. Potom prôvod medzi nábožným spevom išol do kostola, kde po vykonanej modlitbe pán farár každému farníkovi dal niečo na pamiatku

Iné nového tu nič neni, len že — jako počúvam — pán farár po tieto dni chce aj u nás zaviesť Jednotu Katolíckeho Ludu. — Daj to dobrotivý Bože, čím skôr!

S hlbokou úctou

Adam Krémár, jeden z prítomných.

Od Vitkoviec.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Velactený Pán Redaktor!

Prosíme o láskavé uverejnenie tohoto dopisu v našom «Kresťane».

Náš Pán Ježiš Kristus všemožne napomínal Judáša, aby sa polepšil; on ale sa nepolepšil, lež v zlosti sotrvál a biedne zahynul. Obesil sa, remeň sa mu roztrhol, brucho sa mu rozpučilo, psi mu hltali mäso. — Aj kresťanov v dnešnú dobu je dosť takých, ktorých darmo napomína k polepšeniu života duchovný otec. Oni neni sú schopní poslušnosti. Len že jaký život, taká smrť; jaká sejbá, taká žatva; jaká práca, taká pláca; jako si kto posteľ, tak aj leží a tak i šťastie za ním beží, keď aj nie na voze, tým rýchlejš peší; a tomu všetkému sa nesvedomitý človek teší.

Zle pochodili tí cisári, ktorí prenasledovali pápežov; zle pochodia aj tí, ktorí neposlúchajú kňazov. — Dobrá ovca počuje a poslúchne hlas pastiera: aj dobrý farník je poslušný svojmu duchovnému otcovi.

Ludová strana dosť dobre si stojí u nás, len keby Hrošovánov nebolo, lebo toto sú liberáli od kosti. Na našom okolí nenie luteránov. My sme dostali za kaplána poriadneho Iudáka, Prievičana, čo topolčianskym liberálom ústavným niako nenie po vôli. — My ináče ticho zijeme, rozličné plány snujeme. Farára si požičiavame z Jaroviec. Rychtárom je Hrošo, toho Joža brat, čo bol vystúpil proti ludovej strane, ale ani hnilá hruška zo stromu, tak praskol.

Náš pán učiteľ, Stanislav Szabadfi, dľa rodu Trenčan, znamenite zastáva svoj úrad vo škole. Inokedy ešte viac napíšem.

S kresťansko-Iudáckym pozdravom

Súsed Hrošov.

Z Ludanic.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Čtený Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie týchto mojich riadkov v našom «Kresťane».

My sme dostali horlivého kňaza a poriadneho Iudáka v osobe dr. Pavla Jantauš. — On dal nielen náš

kostol, ale i naše svedomie do poriadku. Boha a viery zbavení národnári nemajú ceny pred ním. On je apoštol Krista, ale aj vlast miluje do čista. On miluje katolícku školu, preto ho liberáli jazykmi kolú. My sme s ním úplne spokojní, liberáli volajú nás proti nemu do vojny. Čo je on tu, naša obec je úplne zmenená, aby tu nemali liberáli ani mena.

Patrí sem dosť filiáliek, je tu dosť špatných fialiek. Už je tu dávno utvorená Jednota, aby tu nezúrila národnárska psota. U nás musia mať liberáli veľmi veľké hriechy, že nevytrčia svoje staré viechy. — Kto by dľa svojej ľubovôle dačo vykonal proti našej drahej ludovej strane, oznámenie v našom milom «Kresťane» sa hneď stane.

S kresťanským pozdravom

Julius Baráth.

Z Odsekaloviec.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Velactený Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie týchto mojich riadkov v našom obľúbenom «Kresťane».

Hovorí sa, že čo sa vlečie, neutečie; my ale skusujeme, že kolkokrát sa vlečú dobré plány a utečú, čili nesplnia sa. Nedávno nás navštívili tí hnusní liberálni socialdemokrati a sľubovali nám také veci, že každý, kto len môže pohnúť zdravým rozumom, hneď mohol nahliadnuť, že sa to len vlečie a potom utečie. Nárcdnári, čili bratri z mokrej štvrte, alebo červení socialdemokrati nás naozaj len za nosom vodí a potom z nás posmech vystrájajú. Socialdemokratom len ten verí, kto nemá rozumu a viery. — Socialdemokrat nezná vieru a statočnosť; falošnosti, lsti a oplanstva má ale dosť. Posmešne si môžeme zaspievať: «Liberál a zednár čos' urobil, keď si ten ľud od seba odhodil; milší ti bol čudák, jebuzej a židák, nežli kresťanský ľudák?»

Drahý sedliaku, či by si ešte vždy mohol veriť liberálom, národniarom a socialdemokratom?

S Bohom!

Ján L., roľník.

Rozmary a žarty.

Kúpil svoje vlastné voly. V Galícii prihodila sa nedávno veľmi zábavná, ale spolu i veľmi poučná vec. Jedon gazda siel so svojimi volmi na jarmok; voly byly pekné, tlusté, len že byly nečesané, zanedbané a na bokoch maly plno prischnutého hnoja.

Jedon žid ich kúpil za 480 korún a umienil si, že urobí s nimi dobrý kšeft. Zaviedol voly zaraz k jednomo gazdovi, tam ich očistil z hnoja, poriadne ich umyl, vyčesal, nohy počistil, rohy vyhladil a oddal ich druhému židovi, aby ich znovu vyviedol na ten istý jarmok. Voly celkom sa premenily a tak sa zapáčily tomu istému gazdovi, ktorý ich pred dve-tri hodinami prvému židovi predal, že jaknáhle ich zazrel, kúpil ich za 560 korún.

Veselý, že pekné voly lacno kúpil, viedol ich do domu. Na ceste stretnú sa so svojimi susedmi, ktorí pozerajú na tie kúpené voly, povedali gazdovi, že sú to jeho staré voly.

— Ale netárajte! — povedal on. — Všetko moje voly boli menšie, a predsa som ich predal za 480 korún.

— Dobré! Vieš čo? — povedali susedia. — Pust voly na slobodu a jestli sami trafia do tvojho domu, vtedy si už iste svoje vlastné voly kúpil.

Tak sa i stalo. Voly nie len že trafily do domu, lež vošly aj do stájny a každý si stal na svoje doterajšie miesto. Z toho gazdu sa potom nie len mnoho smiali v obci, ale dostal i to posmešné priezvisko: «samokúp».

Z tohoto veselého pádu si môže každý gazda tú nauku vziať, že keď svoj statok čisto drží, ľahko môže na ňom o 100 korún viac zarobiť a vtedy je vytvorená vec, aby niekto svoje vlastné voly a o mnoho drahšie nazpät kúpil.

V krčme. Sedliak ku krčmárovi židovi:

— Ej Icik, čo to takého? ty mi budeš merať s falošným litrom? Všetko ja to dobre vidím, že ten liter má duplované dno; jedno nižšie a druhé vyššie.

— Aj vaj, veľká to vec! Vy tiež máte na vrchu huňu a pod ňou kožuch a predsa ste len aj budete — Vojtechom.

Odkazy redakcie.

L. R. St. Ďakujeme. Príde v budúcom čísle.

B. Z. V. Pekne od Vás. Len vždy rezko!

S. F. U. Číslo reklamujte na pošte.

Ceny potravných článkov.

V Budapešti, 14. novembra.

Úradne značené ceny za 100 kilogramov. *Pšenica*: tiská K 24.70—25.85, stolnobelehradská K 24.50—25.55, peštianska K 24.60—25.65, banátska K 24.65—25.80. — *Raž*: prvotriedna K 20.40—20.70, druhotriedna K 20.20 do 20.30. — *Jačmeň*: prvotriedny K 16.20—16.40, druhotriedny K 15.80—16.10. — *Proso*: K 13.75—14.00. — *Ovos*: prvotriedny K 16.80—17.10, druhotriedny K 16.35 do 16.65. — *Kukurica*: Kor. 13.80—14.40. — *Repica*: 31.50—32.50 K.

Múka pšeničná:

č.	0	1	2	3	4	5	6
K	19.20	18.80	18.40	18.00	17.60	17.20	16.70
			č. 7	7 ^{1/2}	8		
			K 15.60	14.00	8.50		

Za 50 kilogramov i s vrecom.

Drobné otruby: K 6.60, hrubé K 6.60.

Strova: fazuľa obyčajná biela K 19.00—20.00, fazuľa strakavá K 12.50—13.50. — **Hrach**: nelúpaný, čistý K 26.00—28.00, lúpaný K 24.00—46.00. — **Šošo-**

vica: čistá K 30.00—58.00. — **Konopné semä**: K 22.00—23.00. — **Mak**: K 50.00—51.00. — **Rasca** (kmín): Kor. 107.00—109.—. Všetko po 100 kilogr.

Sviňská masť: budapeštianska K 136.00—13.700, vidiecka K 000.00—000.00.

Slanina: mestská 4-kusová K 105.00—106.00, 3-kusová K 107.00—108.00, vidiecka K —.—.— za 100 kilogr.

Ďatelinové semä: Červená ďatelina K 136.00—150.00, lucerna jasnozorná K 118.00—138.00 za 100 kg.

Lekvár: srbský (z r. 1907.) K 20.75—21.75, bosenský (z r. 1907.) K 29.00 po 100 kilogr.

Slivy: (z r. 1907.) bosenské (120 kusové) K 16.50—17.00, (z r. 1907.) srbské (120 kusové) K 15.75—16.25 po 50 kilogramoch.

Petrolej: Fiumánsky krystalový K 37.50, fiumánsky White-Star (***) K 31.50 za 100 kilogr.

Koloniálny tovar: *Čukor* v klobúkoch K 79.00 do 79.50, kockový K 81.00—81.50, žltý K 79.00—79.50 za 100 kilogr.

Špiritus: Rafinovaný odaný vo veľkom K 189.00 do 180.50. Denaturalisovaný, ku priemyselným účelom jeden barill 51.00—52.00.

Zemiaky: (hornouhorské) ružové K 6.30—6.40, žlté K 6.60—6.80 za 100 kilov.

Vajcia: prima uhorské K 110—112, od Tisy K 108—109, sedmohradské K 106—108 jedna kystňa, obsahujúca 1440 kusov vajec, vo veľkom.

Drúbež (hydina) živá. Husy krmené K 1.16—1.24 kilogr.; kurence k smaženiu a k pečeniu K 1.60—2.40, sliepky na polievku K 3.20—3.40 za jeden pár.

Slaný

vinový lieh sily

je najlepší liek domáci.

Upotrebenie jeho znamená silu a zdravie, bo bacily nič aca sila jeho prekáža napadnutie zdravia, podporuje srastanie sily nervov, zväčšuje schopnosť zdvorovania a tým spôsobom vplýva na udržanie zdravia, o zvláštnom pôsobení tohoto najlepšieho lieku domáceho pri upotrebení zvonka a znútra svedčia početné pripisy uznania.

K dostaniu vsade vo fľaškách po **30, 40** halieroch, **1** a **2** korunách.

Poštou posiela 10 malých fľašiek za **3** koruny s poštovou dobierkou, alebo pri poprednom dupostani peňazi.

Laboratorium KOSMOS, Győr.

Neponosujme sa pre bolesti prs, svalov, zapaleniny, klopanie srdca, záduch, slabosť očí, hučanie v ušoch, influencu, nervové bolesti, trasenie údov, slabosť tela atd., lež upotrebuje Fellerov Elsa-tela atd., lež upotrebuje Fellerov Elsa-Fluid. Tuceť na príjmu franko 5 korún. Žalúdočné nemoce, záhu, kiče, nechuf ku jedlu, zapečenie, neriady v trávení nemusi človek znášať, Fellerove rebarbara Elsa-Pilulky pomáhajú. 6 škatuliek franko 4 koruny. Objednajte si u dorábateľa E. V. Fellerera v Štubíci, Kostelna-ul. 18. (st. záhrebská).

III

Vážny oznam pre majiteľov koní!

Aby uhorskí hospodári všeliakými figlami rozšíreným odporúčaniam na lep nesadli a svoje peňaze nevyhazovali za pokrovce ktoré nevideli a ktoré vo všeliakých českých fabrikách shotovuju z kalmuku a barchetu odhodlali sme sa že zvláštnej trvanosti, celkom hrubé, ako bunda teplé, uhorského dorobu pokrovce do obchodu zavedeme ktoré sôdpovedajú všetkým nárokom objeonavateľov.

Vyhodné ceny pre pol-ných hospodárov:

Veľky a široký pokrovec na kone cena 3 zlaté.

Najväčšej a najlepšej jakosti cena 3 zl. 50 kr.

Už dva predmety na príjmu objednané zasielame franko na každú zéteznú a postovú stanicu.

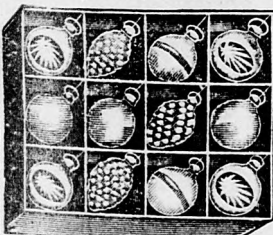
Ku objednaným pokrovcom možno pripojiť «Rapide» nožnice na strihanie ľahvy s nahradným nožom cena 1 zl. 60 kr. Povodné «Pegoot Freres» francizske nožnice na strihanie koní zl. 2.20.

Výlučá adresa objednania:

SOHR, rozposielajúca osada uhorských pokrovcov na kone SOMOGYSZILL.

Za dobrotu a povodnosť tovaru záruka. Za nezodpovedné dáme zpiatky penaze.

Najnovšia ozdoba vianočného stromu.

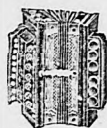

12 kusov odborne vybraných rôznej barvy a strieborné guľky zo skla a ovocie v kartone pečlivo obalené dľa veľkosti a vývodu predmetov K -40, -50, -60, -70, -80, -90, 1.-, 1.30, 2.-. 6 kusov v kartone vo väčšom vývode K -60, -80, -90. Odborný výber 24 kusov po K -80, 1-20. 38 kusov K 1-35, 1-60, 2.-, 48 kusov K 2-10, 2-50, 2-60. 60 kusov K 2-20 2-80, 3-20. 3 kusy vzduchoguliek zo skla K -50. Anjel k vianočnému stromu K -40, -50, -60. Lametta (anjelvlasy), zlate alebo strieborné v kuverte K -06. Orechový drôt (držáče konfektu) 100 kusov K -20. Svičky k vianočnému stromu, 24 kusov v kartone K -50, -60, väčšie, 15 kusov v kartone K -58, -75. Svičkové držadla tucet K -50 - Zasiela pri predbežnem zaslaní penazi. Objednania vyše dvoch z korún s postovou dobierkou cis a kr. dvorný líferant **Hanns Konrad** vývozný dom **Brüx** číslo 2050. (Cechy.) Hlavnýobrazkový cenník na žiadosť franko a zdaruza.

Dobré harmoniky kor. 4-80.

Odpredaných 50.000 kusov. Ziadne útraty cla Záruka.

Zamena povolená. Návrat penazi.

No. 300 3/4 10 tastiek, 2 registre, 28 hlasov, veľkosť 24x12 cm. K 4.80. No. 657 1/4 10 tastiek, 1 registre, 28 hlasov, veľkosť 30x15 cm. K 5.20. No. 656 3/4 10 tastiek, 2 registre, 28 hlasov, veľkosť 30x15 cm. K 5.40. No. 305 3/4 10 tastiek, 2 registre, 50 hlasov, veľkosť 24x12 cm. K 6.20. No. 663 1/4 10 tastiek, 2 registre, 50 hlasov, veľkosť 31x15 cm. K 8.-. No. 306 1/4 10 tastiek, 2 registre, 50 hlasov, veľkosť 31x15 1/2 cm. K 8.50. No. 307 1/4 10 tastiek, 3 registre, 70 hlasov, veľkosť 31x15 1/2 cm. K 9.50.

Záruka za peknú a správnú robotu. Rozposielanie s postovou dobierkou. Dopisovanie v uhorskej r. či. Cis. a král dvorný líf. **JÁN KONRAD** rozposielajúci dom hudobného tovaru **Brüx** číslo 1443. (Cechy). - Hlavný cenník s 3000 vyobrazeniami na žiadosť každému franko a darmo

Do svojho sanatoriuma na očné nemoce

v Plave (trenčianska st.) prijmen chorých na oči obojého pohlavia. Moderné liečenie, dobre celé zaopatrenie, pečlivá opatera pod mojim dozorsvom, za mierny plat.

Dr. Simon Pollacek hlavný lekár.

Na predaj

18 kat. holdov rolí, 4 kat. holdy lúk pol holda vinohradu. Na peknom mieste dom 3 izby, 2 komory, kuchyňa, pivnica, maštals pobočnými stavami. - 1 hold zuhrady, 2 kone, 2 kravy, 3 ošipané. Mlatica mašina s vitriasadlom 2 vozy a hospodarský riad. Kosol, škola, pošta a všet o na mieste K ma etku patrí urbár-ke pravo. Cena 320 zlatých. Ďalsiu zpravu podáva Josef Pavliček K p. tol č. 15. stol. Požega Slavonia.

Do prenajmu

dám vo V. jnorách (Szöllös, prešporská st.) pekárnu. kdeposial žiadnehv pekara n ef. Jan Bruder, gazda.

Pri objednavkách na naše ohlasy, prosíme odvolávať za vždy na náš časopis.

!!! S 16 prvých vynálezami !!!

Ludvik Kállai motor dielňa
Budapest, VI., Gyár-u. 28.

Odporuča pri uplnej záruke **benzin-motore ku mlynom** a iným priemyselným podnikom, taktcež **elektrické benzinlokomobil stroje ku mlatbe** s dvojím vystrojením ku čisteniu.

!! Úplná záruka za viborné mlatenie !!

!!! Jedina novota !!!

!! Najjednoduchší a najdokonalejší mlatebny stroj oritomnosti !!

Bez strojníka ľahko k vedeniu bár ktorým gazdom aj medzi domami slamou krytými. Cielom rozšírenia týchto najnovších strojov vymieňajú sa staršie parostroje.

Osobvtná trieda pre stroje polného hospodárstva ako: parostroje, mlyny, rajtare, stroje k mlateniu a ku siatin adt. **O nedostyžiteľnej zvláštnosti týchto strojov podáva spravy: P. baron Jozef Kemény, Maros-Németi (Sedmo-hradsko). P. Tóth Péterbagi, Csantavér (Stol. Bács.)** Cenník na žiadosť zdarma a franko.

Oznamy prijíma **KRESTAN** Budapest Szent-administracia kiralji-ulica 28.

Pri prádle ako pri tanci
Netreba mi žiadnej sly
Schichta mydlom v každej chvíli
Na bielo perem ako snah

Schichtovho jeleň znaku mydla
záračna intenzívna sila čistenia
sp. čiva na zvláštnom sposobe jeho dorábania
z najlepších a vyberaných látok.

Schichtové jeleň mydlo
šiaňa ruky, bielizeň. Spori pracu a unovanie
a šiaňa zdravie. Spori penaze, čas a prácu.
30.000 K. záruka za čistotu.

Peknú zábavu

poskytujú moje najnovšie vyborne funkcionujúce
Hovoriace stroje

ktoré hudobné kúsky, prednášky, hudbu orchestrov predstavujú prirode verne. „No. 800. Lilliput“ celkom z metalu a s obfahom z trvanlivého niklu. Veľkosť 16 1/2 x 16 1/2 x 8 1/2 cm., zvlášte solídny trvanlivý stroj, k natihnutiu v čas hrania, každú 25 cm. platňu ľahko odhrá, tanier platne obtiahnutý súkonom, otvor hlasu 28 cm. stroj hlasu nápadného dojmu chod stroja tichý a dejstvie výborne. — Cena s 2 platňami alebo s jednou s dvomi stranami (25 cm. priemier) s 200 ihlami

Chodi
Bež
chyby

K 22.—

I platňa hlasu 25 cm. priemeru k hranu na oboch stranách K 3.—. Najväčší vyber hovoriacich strojov v hlavnom cenniku. — Zasiela s poštovou dobičkou alebo pri predbežnom poslaní peňazi c. a k. dvorný liferant

Hans Konrad vývozný dom Brúx, č. 503. (Čechy).

Hlavný cenník s vyše 3000 vyobrazeniami zdarma a franko.

Najlepší český prameň k objednaní.

Lacne perie na postel!

1 kg. sivé drapané 2 K, leďšie 2 K 40 h.; polbiele 2 K 80 h.; biele 4 K, biele páperové 5 K 10 h.; 1 kg. veľmi fajne, ako snah biele, drapané 6 K 40 h., 8 K.; 1 kg. papierie, sivé 6 K, 7 K.; biele fajnové 10 K.; naj-fajnejšie papierie z prs 12 K. — Pri oblednaní 5 kg. franko. —

Hotové posteľe z hustej tkaniny červeného, modrého, bieleho alebo žltého nankingu, 1 perina. 180 cm. dlhá, 118 cm. široká s dvomi podhlavkami, každý 80 cm. dlhý, 58 cm. široký, naplnený novým, sivým, veľmi trvácim perim 16 K.; polpapierie 20 K.; papierie 24 K. jednotlivé periny 10 K., 12 K., 14 K., 16 K. podhlavky 3 K., 3 K 50 h., 4 K. Vývoz s postovom dobičkou od 12 K počnúc franko. Výmena alebo navrat dovolené.

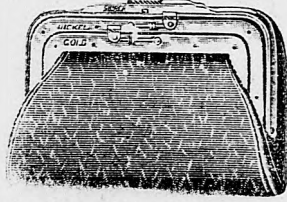
Za nezodpovedné navrat peňazi. **S. Benisch v Deschenitz číslo 826. Böhmerwald. Cenniky franko zdarma.**

Novota!

Novota!

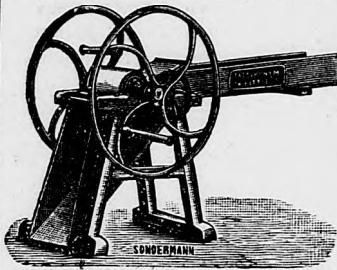
Kľúčová-Vexir tobolka

može otvorená byť len kroz tých čo ju znajú a každej tobolke pripojená je úprava upotrebenia. Z čiernej pevnej kože spevným vnútorným futrom, s fajnovým niklovým zátvorom, s 3 rozdielnymi fackami, každý fack pre seba k otvoreniu, ľahko k prehľadnutiu a veľmi prestráňaná. K 1.80. Táže la z opravdovej kože morského psa K 2.50. Najväčší vyber v tobolkách, vreckoch na peňaze, schrankách na cigare a

cigarety v hlavnom cenniku. — Zasiela pri predbežnom doposlaní peňazi c. a k. dvorný liferant **Hans Konrad vývozný dom Brúx číslo 502. (Čechy).** — Hlavný cenník s vyše 3000 vyobrazeniami zdarma a franko.

Panom hospodárom odporúčam svoje najnovšie :

Mláč čky ručné a žentúrové. Žentúre kryté, bezpečné Pastorky Ml facie garnitúry. Rajtáre. — Tryery. Sečkovice. Stroje na rezanie kapusty. — Strúhadla na burgyňu. Pluhy. Brány. Stroje na siatie. Hrable. (Hollingsworth.) — stroje na možovanie kukurice. Šrotovníky Stroje na lamanie kôry. Stroje na miesenie hliny. Okružné piily. — Decimálky. Mangle na prádlo, atd.

Obrazkové cenniky zašlem na žiadosť zdarma a franko

Michal Treskoň

strojník a majiteľ dielne na hospodárske stroje
v **BYTČI (Nagybicsce, Trencsénmegye).**

Pýtajte si

zdarma a franko moj hlavný cenník s vyše 3000 vyobrazeniami hodin a tovaru zo zlata a striebra atd.

Prvá dielňa hodín v Brúx **Hans Konrad** cis. a kr. dvorný liferant Brúx číslo 1388 (Čechy).

Švajciarskeho systemu Roskopf patent hodinky K 5.—
Regis'rované Orol Roskopf Anker Rem. hodinky K 7.—
Opravdové strieborné remontoir hodinky K 8.40. Žiadne riziko. Výmena povol'ná alebo navrat peňazi.

Bruyere drevené fajky.

Fabrikát prvej jakovosti z nepustného opravdoveho Bruyere dreva.

Prijemné a sucho fajčenie preto ohľadom čistoty a chutnávosti paru nemá.

Vo vlašskom záujme pýtať treba moj rozmanitý cenník s viac než 8000 obrázkami.

Hladká hlava s veľmi zahnutým Bruyere odlejakom, pipka s rohovým koncom a s hodobným šlauchom v dĺžke asi 21 cm. K 1.50. Táže fajka, lež s okružnou hlavou rezanou z Bruyere dreva K 1.80 — Najväčší vyber vecí k fajčeniu potrebných možno najst v mojom cenniku, ktorý sa zdarma a franko rozposiela.

Rozposiela cis. a král dvorný liferant **Hans Konrad** dom vývozný **Brúx, č. 501. Čechy.**

Od tisícročia upotrebuje sa s veľkým úspechom proti

lámke a pakostnici

zákonom chránený
KRIEGEROV

REPARATOR

V Každéj domacnosti

nevyhnutelne potrebný!

Malá flaška 1 koruna, veľká

flaška 2 koruny, v každej lekárni.

Poštou 5 malých flašiek za 5 korún,

3 veľké flašky za 6 korun pošte

„Korona-lekáreň“

Budapest, VIII., Kalvin-plac (roh Baross-u.)

Zásielky denne poštovou dobičkou, alebo po predbežnom zaslaní peňazi.

**Neváhajte, keď vás hlava
bolí lež potrebujete hned Beretväs-pastilly**

Dorába Tomáš Beretväs, lekárnik Kispesť.

ktoré za desať minút zastavia najtuzšie migrén-hlavybolenie. — **Gena K 1.20.**
Lekárnu odporúčaný liek.

K dostaniu v každej lekárni!

Pri 3 škatulkách zasielka franko.

Hlačou Stephaneuma uč. spol. v Budapešti, VIII., Szentkirályi-utca 28/a.